

Talentontwikkeling? Ook op uw school een kwestie van maatwerk

Liesbeth Pennewaard (SLO, 2016)

Talentontwikkeling in het vmbo vraagt om een gevarieerd onderwijsaanbod waarbinnen leerlingen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. SLO heeft, om talentontwikkeling in het vmbo te ondersteunen, hulpmiddelen ontwikkeld zoals checklists, stappenplannen en instrumenten. Hiermee kunt u op gestructureerde wijze een programma voor talentontwikkeling ontwikkelen of bijstellen. De hulpmiddelen zijn dusdanig opgezet dat ze voor iedereen toegankelijk zijn. Aan de hand van twee voorbeelden uit de praktijk laten we u zien hoe u twee van deze hulpmiddelen kunt inzetten, zodat ze uw collega's aanspreken. Want het is belangrijk dat u een hulpmiddel geheel naar uw hand zet door het daar waar nodig aan te passen aan de context van uw school. U zult merken dat u en uw collega's dan gemotiveerd raken, net zoals de medewerkers van het X11 media en vormgeving.

Talentontwikkeling op X11 media en vormgeving

Een school die op geheel eigen en creatieve wijze gebruik heeft gemaakt van de hulpmiddelen van SLO is X11 media en vormgeving, een vmbo-school in Utrecht. Op deze school stonden Tamar Tóth Varjú en Charlotte Henning voor de taak een cultuurprofielplan te schrijven en het proces naar excellente school te onderzoeken. Door beide te integreren en de route naar excellente school vorm te geven in het keuzeonderdeel talentontwikkeling, kon de school twee vliegen in één klap slaan 'Maar hoe krijgen we zo'n verhaal helder met elkaar?', vroegen ze zich terecht af: 'Wat willen we dat talentontwikkeling is op onze school?' en 'Hoe komen we tot echt maatwerk?' Deze vragen legden ze later ook voor aan een klankbordgroep met leden uit de verschillende vakgroepen, leden die positief kritisch kunnen en durven denken en tevens in staat zijn om een domino-effect te creëren in de school. In de beginfase was Tamar via de *Kenniskring Talentontwikkeling in het vmbo* bekend geraakt met de instrumenten en hulpmiddelen die op het [Informatiepunt Onderwijs & Talentontwikkeling](#) staan. Daar vond ze de Quickscan, die in eerste instantie wat 'fantasieloos' op haar overkwam. Totdat ze de mogelijkheden ervan zag.

Werken met de Quickscan

De [Quickscan](#) is een hulpmiddel waarmee je gezamenlijk een visie formuleert en de onderliggende uitgangspunten bepaalt voor de verdere invulling van talentontwikkeling. Tamar heeft de scan in aangepaste vorm ingezet om te komen tot een definitie van talentontwikkeling voor het X11 media en vormgeving. Ze koos een aantal cruciale vragen uit de Quickscan en presenteerde die in de vorm van stellingen. Bijvoorbeeld: 'Talentontwikkeling betekent individueel onderwijs, eens of oneens' en 'Iedereen heeft talent, eens of oneens'. Met het beantwoorden van deze vragen werd de klankbordgroep als het ware uitgedaagd om stelling in te nemen.

Vanzelfsprekend ligt het allemaal wat genuanceerder en de nadere uitleg met mitsen en maren zorgde ervoor dat het gesprek goed op gang kwam, de nuance kon worden aangebracht en het team tot de kern kon komen. Zo kwam de klankbordgroep tot de gedeelde mening dat iedereen wel iets heeft waar



hij of zij goed in is of graag doet, zowel leerlingen als docenten. Op basis hiervan werd de definitie/ambitie van talentontwikkeling voor X11 media en vormgeving geboren:

Op X11 media en vormgeving willen we het optimale resultaat halen uit de mogelijkheden van onze leerlingen en docenten op zowel het technische en creatieve vlak als persoonlijke ontwikkeling.
X11 media en vormgeving

De ontwikkelcyclus

Een tweede hulpmiddel dat ze heeft ingezet, is de [ontwikkelcyclus](#) van SLO waarmee je o.a. de (leerplankundige) deskundigheid van een team kunt bevorderen, een programma voor talentontwikkeling op kunt zetten of een lastige kwestie op kunt lossen. Tamaar maakte er gebruik van om antwoorden op vragen te krijgen als: 'Hoe kunnen docenten individuele leerroutes inrichten, zodat leerlingen een gepersonaliseerd traject kunnen volgen?' en 'Hoe kunnen wij de talenten van onze leerlingen nog meer verdiepen en uitdagen?'. Bij de visiebepaling was namelijk gebleken dat de school écht meer vraaggestuurd wil gaan werken, gericht op het talent en gebaseerd op meer eigenaarschap van de leerling. Samen met de klankbordgroep beschreven ze acht fictieve leerlingen. Niet een gemiddelde leerling, maar juist die leerling die je op het X11 media en vormgeving tegen kan komen en waarbij je je als docent afvraagt hoe je kunt zorgen voor een programma dat bij deze leerling past. Met deze acht leerlingen voor ogen heeft ze de ontwikkelcyclus ingezet en zijn ze op zoek gegaan naar antwoorden op de twee hierboven genoemde vragen. Op het moment van schrijven (zomer 2016) zijn nog niet alle vragen beantwoord, maar het team is goed op weg: de hulpmiddelen hebben ervoor gezorgd dat ze met elkaar in gesprek gingen over de leerplankundige vragen die gesteld moeten worden om talentontwikkeling een goede plek te geven.

'Laat de hulpmiddelen de basis zijn en voel je vrij om ze compleet naar je hand te zetten zonder de cruciale vragen uit het oog te verliezen. Een kwestie van gewoon doen!'

Tamaar

Zoals u hierboven kunt lezen, kunt u de hulpmiddelen van SLO op vele manieren inzetten. Voel u vrij om bijvoorbeeld een aantal vragen te selecteren en om te zetten in stellingen, de werkvorm aan te passen of specifieke leerlingen als voorbeeld in gedachte te nemen. Het is wel belangrijk om het beoogde doel in beeld te houden, met een goede focus, zodat gesprekken niet onnodig verzanden in details. Kortom: wees creatief. Waar het om gaat is dat de hulpmiddelen werken in uw praktijk, dat ze uw collega's aanspreken en het onderlinge gesprek op gang brengen.